

De overtuiging

Bart rolde zijn bureaustoel achteruit en keek naar de deuropening. Wat kwam een jong meisje nog zo laat op het politiekantoor doen? Welke collega had haar doorgezonden naar zijn kantoor? Hij werkte per slot van rekening bij een onderzoeksafdeling binnen de politie. Deze meid zag er niet in levensgevaar uit. Het kon maar beter niet om een grap gaan of erger nog, om een diefstalaangifte. Hij had nu écht geen zin om nog papierwerk te doen.

‘Dag juffrouw. Ik ga ervan uit dat het om een dringende zaak gaat, aangezien het al laat is.’

‘Ja. De politiemans achter het onthaal zei dat ik bij dit kantoor mocht aankloppen.’

‘Oké, kom dan maar binnen. Ga zitten. Iets drinken?’

‘Nee, dank u.’

Hou oud zou ze zijn? Tegenwoordig kon hij dat bij die jeugd nog moeilijk inschatten. Ze zag er in elk geval wel heel moe en redelijk gespannen uit. Of was het irritatie? Benieuwd wat ze hem te vertellen had. Hij schonk zichzelf een glas water in.

‘Hoe heet je?’

‘Joke Willmas’

Zijn vingers vlogen over het toetsenbord. Haar gegevens kwamen tevoorschijn. Hij zocht onmiddellijk haar leeftijd op. Veertien jaar was ze nu.

‘Oké Joke, ik heet Bart. Waarmee kan ik jou helpen?’

Hij had net een goede slok water genomen dat bijna rijkelijk door zijn keelgat vloeide toen Joke zonder slag of stoten aangaf dat ze een moord kwam aangeven. Al hoestend vloog het water uit zijn mond over zijn werkplek.

‘Excuseer me.’

Beschaamd veegde hij met zijn arm het water van zijn bureau. Gelukkig had hij vanmiddag zijn dossiers netjes gestapeld aan de zijkant gelegd. Hij staarde Joke aan, maar ze leek geen flauwe grap met hem uit te halen. Ze keek bloedserieus. Er verpinkte geen spier in haar gezicht. Ze frunnikte niet aan haar vingers, haar handen lagen zelfs stil. Zijn oogspieren spanden zich aan. Als deze meid net getuige was geweest van een moord dan moest ze ofwel nog in shock zijn of over een geweldig zenuwstelsel beschikken. Dat laatste geloofde hij zelf niet. Aangezien ze bij het minste geluid vanuit de andere kantooruimtes een schichtige indruk vertoonde.

‘Een moord zei je. Dus jij hebt juist een moord zien gebeuren? Begrijp ik dat goed?’

‘Nee. Niet juist, een week geleden. Maar ik kon niet eerder naar hier komen.’

Hij leunde voorover, zodat hij een beter zicht op haar kreeg. Al haar gedragingen waren nu héél belangrijk. In zijn achterhoofd ging een belletje rinkelen. Een week terug was er in Antwerpen een zwaar incident gebeurd.

‘Joke, waar is die moord gepleegd?’

‘Tijdens de betoging tegen milieuvervuiling. In Antwerpen.’

Dacht hij het niet. Een zonnige dag die eindigde in een grijze wolk van terreur.

Verschrikkelijk.

‘Joke, het spijt me ten zeerste dat er iemand die jij liefhad die dag het slachtoffer is geworden van de wreedheid van de mens. Dat had nooit mogen gebeuren.’

Hij kon zich goed inbeelden dat Joke zoiets gruwelijks niet op een week tijd had kunnen verwerken. Hij hoopte dat ze dit leed niet alleen droeg.

‘Joke, heb je familie of mensen waar je terecht kunt met je vragen of ...’

Hij schrok van haar felle reactie.

‘Ik heb geen familie nodig! Ik heb de politie nodig. Daarom ben ik hier.’

‘Joke, ik vrees dat wij, de politie, niets voor jou kunnen betekenen. Slachtofferhulp kan dat wel. Als je wilt kan ik je wel een paar folders meegeven waar je op de achterkant een aantal telefoonnummers op vindt. Daar kan je altijd heen bellen. Ze zijn altijd bereikbaar.’

‘Ik wil je stomme folders niet. Jullie moeten mij helpen.’

Hij voelde haar boosheid toenemen en hij kon het haar niet kwalijk nemen. Deze gebeurtenis had iedere burger in dit land en omstreken kwaad gemaakt. Het was duidelijk dat Joke nog niet aan het rouwproces was begonnen. Toch kon ze dat niet blijven uitstellen. Hij moest haar veilig zien thuis te krijgen. Waar ze op dit moment eigenlijk hoorde te zijn. Niet hier.

‘Joke, weten je ouders dat je hier bent?’

‘Nee. Dat moet ook niet, want mijn vader zou me hebben tegengehouden en aan mijn moeder moet ik het niet meer vertellen. Tenzij de doden luisteren? Dan weet mijn moeder dat ik hier ben, om hulp voor haar te zoeken.’

Dit was pijnlijk. Joke was die dag dus een ouder verloren en zinde nu op wraak. Eender wie. Zolang ze maar iemand de schuld kon geven. Ze zocht gewoon een dader om de vinger naar te wijzen. Arme meid.

‘Joke, toen je hier binnenwandelde wat had je dan gedacht dat wij voor jou konden betekenen?’

‘Simpel. Ellen, de “vriendin” van mijn moeder achter de tralies steken.’

Ingehouden woede was niet gezond en volgens hem vrat het Joke vanbinnen op.

‘Was Ellen ook aanwezig op de betoging?’

‘Ja natuurlijk, om mijn moeder te vermoorden! Had mijn moeder naar mij geluisterd dan was ze nu niet dood! Ik had haar nog zo gewaarschuwd dat Ellen, haar zogezegde beste vriendin, een vals iemand was. Mijn moeder vond dat ik niet zo jaloers en overdreven moest reageren.’

‘Was dat zo, was je jaloers op Ellen?’

‘Nee! Ga je mij nog helpen of alleen maar stomme vragen stellen?’

Ze balde haar vuisten en stampte tegen de zijkant van zijn bureau.

‘Joke, ik probeer je te helpen. Ik doe mijn best, echt waar. Aan het feit dat jij je moeder bent verloren daar kan ik helaas niets aan veranderen. Daar mag ik ook niet zomaar iemand voor achter de tralies steken. Dat begrijp je, toch?’

‘Nee, dat doe ik niet. Ik heb het met mijn eigen ogen gezien. Ellen heeft mijn moeder niet geholpen. Dat is moord.’

Hij pijnigde zijn hersenen. Wat had hij Joke graag willen helpen, al was het maar om haar terug kalm te krijgen. Het enige dat hij kon bedenken was een maatschappelijk werkster opbellen, die Joke dan voor een bepaalde periode kon ondersteunen en begeleiden.

‘Joke, ik ga een paar telefoons doen. Ook naar je vader, om je te komen ophalen.’

‘Nee! Daar ga ik niet heen. Hij gelooft toch alleen maar Ellen. Die trut woont er ondertussen al bij. Ze heeft gewoon mijn moeder haar plaats ingenomen, wachtte zelfs niet eens met verhuizen tot mijn moeder was begraven.’

Hij ging terug achterover zitten en trommelde met zijn vingers op de armleuning van zijn stoel.

‘Joke, wil je zeggen dat je al een week niet thuis bent geweest? Waar slaap jij?’

‘Bij mijn vriendin Anneke. Haar ouders zorgen voor mij. Ik ga niet terug naar hem. Niet zolang Ellen daar is. Steek Ellen in de gevangenis en misschien keer ik dan wel terug naar dat huis.’

‘Joke, je kan niet zomaar iemand beschuldigen van moord gewoonweg omdat jij niet met haar overweg kan. Ik vind het niet fijn voor je dat Ellen nu mee in jullie huis woont, maar

dat is iets tussen Ellen en je vader. Jij bent helaas nog steeds minderjarig. Leg mij anders eens rustig uit wat er op die dag in Antwerpen juist is gebeurd. Waardoor jij sterk gelooft in het feit dat Ellen je moeder heeft vermoord.'

Hij zag dat ze het ineens lastig kreeg. Haar pantser viel af. Haar lichaamshouding veranderde. Ze moest een paar keer slikken vooraleer ze begon te praten.

'Ik wist dat mijn moeder en Ellen die dag naar de milieubetoging in Antwerpen gingen. Wat mijn moeder echter niet wist, was dat Anneke en ik dat ook van plan waren. Mijn moeder en ik hadden die ochtend ruzie gemaakt. Ik wilde niet dat ze naar die betoging ging omwille van haar longziekte. Ze was de dag voordien uit het ziekenhuis ontslagen. Ze was nog veel te zwak en te snel buiten adem. Van de dokter moest ze het rustig aan doen. Ik vroeg haar of ze dan tenminste in haar rolstoel kon meegaan. Ellen kon haar toch duwen, maar daar was geen sprake van. Mijn moeder en Ellen maakten altijd grapjes over het rolstoelgebruik. Ellen vond mijn moeder nog veel te jong voor die bejaardenstoel. Die ochtend wees ik mijn moeder nogmaals op de valsheid van Ellen. Toen werd ze heel boos en betichtte ze mij van venijn en jaloersheid. Een paar tellen later belde Ellen aan. Ik ben kwaad naar boven gerend en wachtte daar nog een paar minuten vooraleer ik zo snel mogelijk naar Anneke fietste. Samen namen we de trein richting Antwerpen. Anneke en ik waren vorige zomer voor de allereerste keer alleen in die grote stad geweest. We wisten dat de betoging daar ergens in de buurt was. Ons plan: bij aankomst kijken waar er veel mensen bij elkaar kwamen en die volgen. Ons plan lukte en een half uur later spotte ik mijn moeder tussen al de andere betogers. Na een meter merkte ik dat mijn moeder haar stappen korter werden. Ze zag er écht moe uit, dus ik maakte me meteen zorgen. De zon scheen al serieus hevig. Leuk voor ons, iets minder voor mijn moeder. Ik had maar een paar seconden naar de lucht staan turen, maar dat was lang genoeg geweest om mijn moeder uit het oog te verliezen. Ik vond haar niet meer. Dat telde ook voor Ellen. Tot ik achter mij opeens gevloek hoorde gevolgd door een stem die mij bekend in de oren klonk. Ellen en mijn moeder zaten geknield op de grond. Mijn moeder moet gestruikeld zijn, denk ik, want ik had het natuurlijk niet zien gebeuren. Mijn reflex om naar haar toe te rennen werd onmiddellijk door Anneke gestopt. Ze wees mij erop dat mijn moeder hulp kreeg en dat ze ons hier écht niet mochten ontdekken. Annekes ouders vonden huisarrest een veel te leuke straf. Op het moment dat ik terug naar mijn moeder keek, zag ik wat Ellen aan het doen was. Ik vroeg aan Anneke of zij

het ook had gezien, maar ze knikte van niet. Toch had ik dat voorval wél echt met mijn eigen ogen zien gebeuren en die liegen mij niets voor.'

Jokes verhaal viel stil, haar onderlip begon te trillen en er ontsnapte een traan uit haar oog. Een traan die ze zo flink wilde bijhouden. Wat moest ze zich de voorbije week al sterk hebben gehouden. Zo een jong kind en al zo'n tragedie moeten verwerken.

'Joke, wat hebben je ogen daar waargenomen.'

'Ellen gooide, bij het terug inladen van mijn moeders handtas, de inhalator zo onopvallend en ver mogelijk weg. Dat mocht niet! Mijn moeder had die nodig als ze in ademnood kwam en dat ging gebeuren. Ik herkende de signalen van haar zieke lichaam. Mijn moeder stond recht en probeerde verder te wandelen, maar het lukte niet goed. Ze greep ook altijd met haar hand naar haar ribbenkast en hoestte geregeld. Ik zag dat ze seinde naar Ellen om te laten weten dat ze een pauze moest nemen. Ellen bekeek mijn moeder en grijnsde naar haar. Zo'n vieze, gemene neplach kwam er op haar gezicht te liggen. Ineens wandelde Ellen van bij mijn moeder weg. Ze liep niet meer op gelijke hoogte met haar. Ik merkte dat mijn moeder in een noodsituatie terechtkwam. De mensen om haar heen deden niets, ze wandelden vrolijk pratend langs haar heen. Ik moest haar gaan helpen. Dat was ik ook écht van plan. Alleen ben ik er nooit geraakt.'

Tranen rolden nu over Jokes wangen. Hij reikte haar de doos tissues aan die hij op het bureau van zijn collega had gevonden. Hij wachtte even tot ze weer verder kon met praten.

'Ik kreeg geen kans om naar haar toe te rennen, want mijn lichaam verstijfde toen ik hevige knallen in de lucht hoorde. Voor ik goed en wel doorhad wat er gaande was, draaide heel de stoet mensen zich al gillend en krijsend om. Richting ons. Chaos barste los. Van overal kwamen mensen tevoorschijn, die allemaal door elkaar begonnen te rennen. Elkaar omver duwden. Er was geen overzicht meer over die grote massa te houden. Anneke nam mijn hand en trok mij met de stroom mensen mee. Ik wilde niet weggaan en mijn moeder achterlaten. Maar alleen was ik niet sterk genoeg. De mensen achter mij waren met teveel. Mijn poging om terug te keren was hopeloos. Ik huilde en riep dat ik erdoorheen moest, maar niemand luisterde naar me. Ik vreesde niet alleen voor mijn leven maar ook voor mijn gehoor. Het gekrijs doorboorde langs beide kanten mijn trommelvlies. Zo erg dat ik me losrukte uit Annekes handgreep om mijn oren te bedekken. Geen idee na hoeveel kilometer rennen de mierenhoop aan mensen stilaan uitdunde en ik op adem kon komen. Ik tuurde rondom mij en herkende niets. Ik had geen richtingsgevoel en herkenningspunt meer. Ik was

alleen in een grote stad zonder moeder en vriendin. Ik denk dat ik nog nooit zo hard heb staan roepen. Mijn angst werd nog groter toen ik Ellen op mij af zag komen. Ze vroeg streng wat ik daar in godsnaam deed? Ik negeerde haar en wilde wegrennen, terug van waar ik vandaan kwam. Tot ze me bij mijn T-shirt vastgreep en tegenhield. Net op dat moment zoemde haar mobiel, maar ze hield me stevig vast terwijl ze het gesprek aannam. Ik hoorde haar vertellen dat zij oké was en ze haar plan had afgeblazen, omdat het vanzelf in orde was gekomen. Blijkbaar had het lot hen een handje geholpen. Toen ze het gesprek beeindigde liet ze mij los, bekeek mij van onder tot boven en grinnikte zachtjes. Met een valse vriendelijkheid smeekte ze mij om terug naar huis te gaan, want als mijn ouders te weten kwamen waar ik nu was dan ging het mijn beste dag niet zijn. Ik geloofde niets van haar bezorgdheid om mij. Ze was veel te aardig en dat was verdacht. Toen ik Anneke verderop zag lopen, rende ik achter haar aan. Wat was ik blij dat ik haar had teruggevonden. Ellen stormde opnieuw op mij af en eiste dat we onmiddellijk het openbaar vervoer naar huis zouden nemen. Voor de overheid besliste om al het verkeer stil te leggen. Ik weigerde, ik ging niet weg zonder mijn moeder. Ellen werd razend, ze duwde haar wijsvinger tegen mijn schouder en siste dat ik moest verdwijnen. Ik kon niet meer nadenken. Overal was lawaai: van mensen, verschillende sirenes, geluiden die ik niet eens kon plaatsen. Ik moet toegeven dat ik in mijn leven nog nooit zoveel schrik heb gehad als toen. Ellen vroeg aan Anneke het telefoonnummer van haar vader. Ik wist dat ze het als dreigement bedoelde, maar Anneke begon harder te huilen en vroeg mij om alstublieft terug naar huis te gaan. Dat deden we, nadat ik nog een laatste keer achterom keek in de richting waar mijn moeder was geweest.’

Bart zuchtte. Grotendeels uit machteloosheid. Hij kon niets ondernemend opstarten, want dit was geen moordzaak. Niet op basis van de uitleg die Joke hem zojuist had gegeven. Hij kon naar haar thuis gaan, om polshoogte te gaan nemen en een PV op te stellen, maar meer kon hij niet doen.

‘Joke, ik ga met een paar mensen praten. Ondertussen laat ik jou terugbrengen met de patrouillewagen naar het huis van je vriendin. Ik wil niet dat jij zo laat nog alleen buiten rondloopt. Ik kom morgenvroeg naar jou toe en dan praten we opnieuw, goed?’

Nadat hij wist dat Joke veilig en wel bij zijn collega in de auto zat, zocht hij de gegevens over Jokes vader op. Meteen werd het hem duidelijk dat John Lakors geen eerlijke man was. Een zelfstandige, onbetrouwbare zakenman. Geen onbekende voor het gerecht: fraude met de

belastingen, vervalsing van papieren ... Had Jokes moeder hier weet van gehad? Tijd dat hij die vent eens ging ondervragen.

Hij reed de straat in waar twee huizen verderop John Lakors woonde. Na een paar minuten geduldig staan wachten werd eindelijk de voordeur geopend. Een blonde, slanke vrouw bekeek hem geïrriteerd aan. Hij stelde zichzelf voor en vroeg of hij mocht binnenkomen om een paar vragen te stellen. Hij nam plaats aan de eettafel en vertelde in grote lijnen wat Joke tegen hem had gezegd. Niet alles, sommige dingen moest Ellen, die naast John was komen zitten, niet weten.

‘Meneer Lakors, wat Joke tegen mij heeft gezegd, is dat iets waar jij je ook in kan vinden?’

‘Joke is veertien jaar. Een rebelse puber waar geen land mee te bezeilen valt. Ga jij echt alles geloven wat zij vertelt? Geef toch gewoon toe dat ze boos is omdat een terrorist haar moeder heeft vermoord. Dat is alles.’

Dat is alles. Had die vent dat echt gezegd?

‘Volgens Joke zou Ellen er voor iets tussen zitten.’

Ook al was hij tegen John aan het praten, vanuit zijn ooghoek zag hij hoe Ellen harder in de cover van haar mobiel kneep. Dus keek hij naar haar.

‘U mag zich verdedigen. Het gaat tenslotte over u. Dus als je iets te zeggen hebt, is dit het moment.’

‘Sorry, ik begrijp niet waarom dat kind ineens zo’n afkeer tegen mij heeft. Ik ben altijd goed voor haar geweest. Ik heb ook verdriet. Ik ben mijn beste vriendin kwijt. Ik ben dankbaar dat John en ik troost bij elkaar vinden. Het is zo jammer dat Joke niet thuis komt.’

‘Joke zegt dat ze gezien heeft dat jij de inhalator van haar moeder hebt weggegooid en haar moeder in de steek liet, terwijl ze jouw hulp het hardste nodig had. Is dat waar?’

‘Ik ben geschokt. Ik nam mijn vriendin daar mee naartoe omdat die betoging voor een goed doel was: het milieu verbeteren. Mijn vriendin steunde die actie enorm en wilde er absoluut heen. Ik vroeg haar nog om de rolstoel mee te nemen, maar ze zei dat ze nog niet versleten was. Ze wilde wandelend door de stad gaan. Er is inderdaad een struikelpartij geweest. De puffer viel mee op de grond, maar ik gooide hem niet weg. Nee integendeel, ik probeerde hem nog te grijpen. Er liepen echter zoveel mensen langs ons heen dat de puffer

door al die stappende voeten werd weggeschopt. Ik ben daarna een stukje alleen verder gelopen, om het ding nog te gaan zoeken. Ik vond het echt niet meer terug.'

Hij keek naar John.

'Gelooft u haar?'

Johns gelach galmde in de kleine woonkamer.

'Luister, mocht Ellen, al dan niet, mijn vriendin daar in Antwerpen hebben vermoord, dan heeft zij Joke daar een plezier mee bewezen. Joke dacht dat haar moeder aan een longziekte leed. Dat deed ze niet. Kankercellen hadden haar lichaam overgenomen. Ze ging hoe dan ook een tragische dood tegemoet gaan. Jammer natuurlijk dat ze ten val is gekomen en zo ondergetrappeld de dood werd ingejaagd? Het was een natuurlijke dood en dat is nog altijd beter dan opgevreten worden door de kanker, niet? Ineens de korte pijn, voor iedereen. Tenslotte zijn we nu allemaal gespaard gebleven van een lange en ellendige ziekteperiode. Stel je voor, werkverlet nemen voor zoiets. Zelfstandigen moeten werken voor hun centen, niet heel de dag op hun gat in een ziekenhuis aan een bed gaan zitten. Het is toch waar, hè?'

Bart moest wegstaren anders was de walging voor deze vent zo van zijn gezicht af te lezen. Misschien was die Ellen toch niet zo onschuldig als hij eerder had gedacht. Het gepraat van John haalde hem terug uit zijn gedachten. Naar de reden van zijn huisbezoek.

'Ik zou het waarderen als je Joke niets vertelde over de kanker die haar moeder hier heeft binnengebracht. Dat kind er destijds bijnemen was al erg genoeg.'

Van verbazing viel zijn mond open.

'Je moet me niet zo aankijken. Ik zal het uitleggen zodat je mijn kant van het verhaal begrijpt. Joke is niet mijn bloedeigen kind. Nu haar moeder er niet meer is, heb ik geen verplichtingen meer naar haar toe. Er is een reden waarom ik nooit met die vrouw ben getrouwd. Joke zit nu bij haar "vriendin" en daar zit ze goed.'

'Ja, ik heb vernomen dat de ouders van Anneke zich even over haar ontfermen. Dat is zeer vriendelijk van ze.'

'Man, man, vriendelijk van ze. Ik noem dat na jaren eindelijk zijn vaderlijke plichten eens vervullen. Dat kun je misschien beter ook niet aan Joke vertellen. Dat ze nu voor altijd bij haar echtelijke vader woont en dat haar vriendin haar halfzus is'

‘Meneer Lakors, dat zijn familie zaken en die laat ik over aan mensen die daarvoor bevoegd zijn. Daarom regel ik zo snel mogelijk een maatschappelijk werkster voor Joke. Iemand die ...’

‘Doet u vooral met dat kind wat u niet laten kunt,. Zoals ik al zei, ze is niet meer mijn probleem. Als je nu wil vertrekken, want ik heb niets meer tegen je te zeggen.

Goedenavond, meneer agent.’

Bart voelde de voordeur tegen zijn achterste knallen. Sprakeloos was hij. Terwijl hij naar zijn auto wandelde beseftte hij dat dit een geval was dat onbehandeld in het archief ging. Als het hier om een moord ging, zoals Joke aangaf, dan was er geen enkel bewijsmateriaal voorhanden. Als John de waarheid sprak dan moest hij het onder ‘een goedbedoelde verlossing van het leven’ classeren. Ook echter hier zonder bewijsstukken. Wat hij wel zeker wist was dat Joke hier moest wegblijven. Hij ging een PV opmaken en Joke moest dringend de juiste ondersteuning krijgen zodat ze binnenkort haar tienerleven probleemloos kon hervatten. Hij wreef de vermoeidheid uit zijn gezicht en vertrok richting thuis. Ooit ging hij het leven begrijpen, maar vandaag was niet zo’n dag.